RUSKI INWALID

N° 40.

NIEDZIELA 16 Lutego. 1819 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: z Peterzburga. Wiadomości Handlowe Wiadomości Zagraniczne: Francyia. Angliia.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

z Peterzburga, 15 *Lutego.*

Nayiaśnieyszy Cesarz JMść zaszczycić raczył orderem Stey Anny pierwszey klassy JW. *Durasów* Gubernatora Cywilnego Moskiewskiego, równie też i JW. *Bucharina* Gubernatora Astrachańskiego.

W naywyższym Jego Cesarskiey Mści ukazie, datowanym dnia 31 Grudnia roku 1818, do Rządzącego Senatu, wyrażono:

Przez ukazy Nasze dnia 10go Maia 1817 i 15go Maia zeszłego roku, nadane zostały rozmaite ulżenia dla przechodowego handlu sukien pruskich przez Rossyą do Azyi, ku wzaiemnemu dobru poddanych obu państw; lecz, żeby przeciąć wszelkie powody do nadużyć i wprowadzania kontrabandy, a zasadzić ten handel na prawidłach uczciwości i dobrey wiary, uznaliśmy za potrzebną, trzymaiąc się doświadczeń upłynionego roku, postanowić oddzielne urządzenie dla handlu przechodowego sukien pruskich do Azyi, z przyłączeniem do niego: 1) Formy attestatow o pochodzeniu sukien; 2) Wskazania dróg dla przechodu i sprawdzenia ich; 3) Formy celnych jerlikow; i 4) Etatu przechodowego składowego w Moskwie kantoru; i na skutek tego rozkazuiemy: to urządzenie z przydanemi do niego załączeniami przywieśdź do skutku od dnia 1go Lutego 1819 roku.

Urządzenie handlu przechodowego sukien pruskich do Azyi.

§ 1. Każdemu z poddanych Rossyyskich, maiącemu prawo prowadzenia handlu zagranicznego, pozwala się zapisywać z Pruss dla wysłania do Azyi sukna znaiomego pod nazwiskiem trzydziestowego, bankowego, kornowego i masłowego, takoż międzyrzeckie i tróygłowne, czworogłówne i pięciogłówne, nie wyłączaiąc z liczby ich i sukien koloru czarnego.

§ 2. Dla wprowadzenia tych sukien na *Transit*, przeznaczaią się komory: trzy lądowe, w *Połądze*, *Bresciu-Litewskim i Radziwiłowie*; i iedna portowa, Sankt-Petersburska.

§ 3. Drogi, któremi iśdź powinny przeznaczone na *transit* sukna pruskie, wymienione są w przyłączonem wskazaniu.

(*z Połągi* przez Rygę do S. Petersburga; przez Smoleńsk do Moskwy— *Z Brześcia-Li-*

tewskiego: przez Wilno i Rygę do Sankt-Petersburga, przez Mińsk i Witebsk do Sankt-Petersburga; przez Mińsk i Smoleńsk do Moskwy.— *Z Radziwiłowa*: przez Mohilew do S. Petersburga, przez Kiiow i Orzeł do Moskwy, przez Smoleńsk do Moskwy.—Termin przybycia transportów od komory do Petersburga i Moskwy, iest trzy miesiące, od dnia wyexpedyiowania ich na komorze).

§ 4. Transporta takowych sukien powinny bydź opatrzone świadectwami pruskiey mieyscowey zwierzchności, podług załączoney tu formy, dla przekonania, że te sukna rzeczywiście pochodzą z fabryk pruskich, z wyrażeniem mieysca, gdzie są robione, nazwiska sukna, liczby pak ich numerów, znaków, wagi brutto, illości liczbą sztuk, miary fabryczney w każdey sztuce zawartey, i naznaczenia mieysca składu, do którego są przeznaczone.

§ 5. Mieyscami składu naznaczaią się Sankt-Petersburg i Moskwa.

§ 6. Po przybyciu transportu na komorę graniczną, właściciel sukna, który sprowadza, albo iego prawny pełnomocnik, okazuie te świadectwa.

§ 7. Ponieważ w St. Petersburgu znayduie się tamożnia i przy niey pakhauzy, oddzielne, więc składowe mieysce w St. Peterzburgu nie ustanawia się, ale się do teyże tamożni przyłącza; w Moskwie zaś ustanawia się oddzielne dla składu tranzytowych sukien pruskich mieysce, pod nazwaniem *tranzitowego składowego kantoru*, którego przyłącza się etat.

§ 8. Po przywiezieniu tranzytowych sukien pruskich na iednę z wyżey wymienionych tamożni, po sprawdzeniu ze świadectwami mieysc, ich numerow i znaków, i po sprawdzeniu wagi *brutto*, nie naruszaiąc mieysc i nie zdeymuiąc kleymow albo plomb pruskich, tamożna na mieyscach kładzie swoie tranzytowe plomby, bierze od właściciela towaru lub iego pełnomocnika zobowiązanie się na wierne dostawienie ich do mieysca składowego, i nie pobieraiąc żadnych poszlin wysyła transport, opatruiąc go drukowanym ierlikiem podług załączoney tu formy, ze szczegółowem wyrażeniem tak przewozowego towaru, iako i drogi, którą transport przechodzić powinien do mieysca składu, i miast po drodze leżących, w których ma czynić się sprawdzenie; również z wyrażeniem czasu: kiedy transport przyszedł na granicę, i terminu, na iaki powinien stanąć na mieyscu składowem, kładąc na to od tamożni pograniczney do mieysca składu trzy miesiące. Swiadectwo pruskiey mieyscowey zwierzchności powinno bydź przy ierliku celnym.

§ 9. Tamożnie pograniczne niezwłócznie przesyłaią kopiie takowego ierlika, iednę do mieysca składu, dokąd sukna są przeznaczone, drugą do departamentu handlu wewnętrznego, z przydaniem do nich kopii wziętego podług § 8 zobowiązania się, a trzecią kopiią ierlika zostawuie przy papierach.

§ 10. Transporta tranzytowych sukien Pruskich powinny bydź sprawdzane w miastach, przez które naznaczono im przechodzić, a które są wymienione w pomienionem wyżey wskazaniu dróg, w których policmeystrowie spólnie z członkiem Magistratu, a w Rydze, Tamożnia Ryzka, powinny sprawdzenie transportu oznaczać swoim podpisem na ierlikach któremi transporta są opatrzone.

§ 11. Sprawdzenie to zawiera się w dokładnem, ale nayrychleyszem poświadczeniu wszystkich położonych na kipach plomb, również i samych kip; a ieżeli się okażą takiemi, iak w ierliku wyrażono, wtedy to bez naymnieyszey zwłoki powinno bydź wyrażono na temże ierliku; po czem transport odprawia się w dalszą drogę bez żadnego zatrzymania.

§ 12. Za wszelką w sprawdzeniu zwłokę, (ieżeli mieysca towaru okażą się w zupełney regularności) podpadaią surowey odpowiedzi i karze te osoby lub urzędy, którym to sprawdzenie iest przeznaczone.

§ 13. Transporta sukien, przeznaczonych na tranzyt, po przybyciu na mieysce składu, do Sankt-Petersburga lub do Moskwy, składaią się w magazynach skarbowych. Jeżeliby zaś w terminie w ierliku oznaczonym nie przybyły na mieysce składu, a zwłoka nie została usprawiedliwiona przyczynami prawnemi wtedy od właściciela towaru uzyskać sztrafu od każdego puda *brutto* po cztery ruble srebrem, zostawuiąc im poszukiwanie strat swoich na winnych, którzy się do zwłoki tey przyczynili. O dniu przybycia transportów donosić za każdym razem departamentowi handlu wewnętrznego.

§ 14. Po przybyciu transportu do mieysca składowego, wydawać na to właścicielowi sukna albo prawnemu iego pełnomocnikowi świadectwo, za którem, iak tylko ono złożone zostanie w tamożni pograniczney, przez

którą sukna te są wprowadzone, zabowiązanie się przez nią wzięte wydaie się napowrót.

§ 15. Po przywiezienie na mieysce składow Tranzytowych sukien Pruskich, właściciel, który ie zapisał albo prawnie od niego umocowany, powinien podać o nich przepisane oswiadczenie, i w przeciągu sześciu miesięcy od dnia przybycia transportu ua tamożnią pograniczną, zapłacić w mieyscu składowem poszlinę tranzytowę od arszyna po 12 kopieiek srebrem, którą opłaca się assygnacyami, podług kursu corocznie na pobieranie poszlin stanowiącego się.

§ 16. Po podaniu o tranzytowych suknach oświadczenia, po zdięciu z nich plomb Pruskich i położonych w Rossyyskiey pograniczney tamożni, i po opłacie tranzytowey poszliny od sukien, składowy urząd przy odprawieniu ich do tamożni azyatyckiey, powinien zaplombować kipy swoim oddzielnym do tego zrobionym tranzytowym stęplem, i zobowiązać właściciela ie posyłaiącego, albo prawnego pełnomocnika przez wzięcie rewersu: *a*) że w położonym poniżey terminie przedstawi do departamentu handlu wewnętrznego świadectwo od tamożni azyatyckiey na to, że pomienione sukno rzeczywiście do pograniczney azyatyckiey tamożni dostawione: i *b*) w przypadku niezłożenia takowego świadectwa w terminie naznaczonym, albo, ieżeli zupełna ilość sukna przywieziona nie będzie na tamożnią azyatycką, zapłaci za wszystkie nieprzywiezione, a tem samem wewnątrz państwa zostawione, po 1 rubiu 15 kopieiek srebrem od arszyna poszliny, podług kursu corocznie na opłatę poszlin stanowiącego się, która z 12 kop: sr. tranzytowey poszliny złoży zupełną przez taryffę 1816 roku od sukien ustanowioną poszlinę.

§ 17. Po zapłaceniu, iak wyżey powiedziano, tranzytowey poszliny i po wzięciu zobowiązania się na pewność dostawienia sukna do azyatyckiey tamożni, wydawać towarowe mieysca oswiadczaiącemu, wysyłaiącemu, ie na granicę azyatycką, opatruiąc go dla przewozu ierlikiem na taką partyą, na iaką będzie żądał i w oświadczeniu na piśmie wyrazi, ze szczegółowem w tym ierliku oznaczeniem ilości mieysc albo kip, ich numerów, znaków, liczby półówek i arszynow i z naznaczeniem dla ich przewozu miast Kazania albo Tambowa, w których powinno bydź uskutecznione sprawdzenie, takoż wyrażać, ile na każdem mieyscu albo kipie położono sztemplow i ierlika tego sporządziwszy trzy kopiie, iedną przedstawie do departamentu handlu wewnętrznego, drugą przesłać do tamożni azyatyckiey do którey sukna są przeznaczone, a trzecią zostawić u siebie przy papierach tego interessu, i na oświadczeniu zapisać, pod iakiem numerem i kiedy ierlik na tranzytowy przewoz iest wydany. — Oderżnięte zas plomby Pruskie i przyłożone w Rossyyskiey gograniczney tamożni, razem z ierlikiem od niey i attestatem Pruskiey zwierzchności mieyscowey, także z kopiią zobowiązania się wziętego na mocy § 16, przedstawiać niezwłocznie do tego departamentu handlu wewnętrznego. (d. c. p.)

---

z *Odessy* 18 *Stycznia.*

Uczniowie liceum tuteyszego *Richelieu* odbywali popisy swoie począwszy od 2 do 11 b. m. w obecnosci JW. tuteyszego Jenerał-Gubernatora i innych znakomitych osob liczńie zgromadzonych.—Wszyscy goście z ukontentowaniem widzieli iak postępy młodzieży w rozmaitych gałęziach nauk w liceum pomienionem dawanych, są znakomite, a tym samym przyiemną czynią nadzieę dostarczenia dobrych i oswieconych obywateli oyczyznie.

z *Bukarestu* 13 *Stycznia.*

Nowy Hospodar Walachii Xiąże *Suzzo* przybył pozawczora do Oltenitz na lewym brzegu Dunaiu i powitanym został przez pierwszych tamecznych urzędników i Biskupa Budzewskiego. Wczora udał się prosto do klasztoru Bukarestskiego, będącego w okolicach tego miasta. Według dawnego zwyczaiu Boiarowie znakomitsi z swoiemi żonami tamże się udali dla złożenia uszanowania swoiego tak Xiążęciu Hospodarowi, iak Xiężney małżonce iego. W przeciągu kilku dni odbędzie on swój tryumfalny wiazd według dawnego zwyczaiu, w przyzwoitym godności swoiey ubiorze, maiąc naygłowie czapkę ozdobioną bukietem piór strusich.

WIADOMOŚCI HANDLOWE.

Wszystkie towary zagraniczne w iednostayney utrzymuią się tu cenie, kawa od nieiakiego czasu poczęła była spadać; lecz za nadeyściem wiadomości, że plantacye iey

znacznie ucierpiały przez burze ostatnie, znowu się podniosła.

Kurs Peterzburgski.

Czerwony złoty Hollenderski nowy rubli ass:	9 kop	75.
Stary	9 —	50.
Rubel srebrny	3 —	80.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

FRANCYIA.

z Paryża, 28 Stycznia.

Trzydziestu sześciu Jenernłów, którzy służyli niegdyś w woysku Napoleona, dawali w dniu 26 p. m. wielki obiad, w sławnym traktyierze *Roché de cancale* w towarzystwie tym między wielu oficerami byli Jenerałowie *Excelmans* i *Lobau*. Toasty za zdrowie Króla i całey iego rodziny spełniano przy końcu obiadu, z oznakami nayżywszych uniesień radości.

Młody waleczny oficer, znaiomy także z swoich dzieł drammatycznych Pan St. *Marcellin* odbył w tych dniach poiedynek, który się skończył bardzo niepomyślnie na stronę iego; ugodziła go kula w niższy żołądek.

ANGLIIA.

z Londynu, 5 Lotego.

Donoszą z Ameryki północney, żePan *Colhoun* przedstawił tamecznemu ministerstwu woyny swe zdanie, tyczące się sąsiędzkich Jndyian. Zawiera się tam między innem co następuie: »Nigdy nienależy uważać tych Jndyian za narod niezawisły. Owszem dla ich dobra więcey aniżeli dla naszego potrzebną iest rzeczą, aby w naszem byli poddaństwie. Jeżeli zostawiemy ich samym sobie, ani oświecenie, ani życie towarzyskie, żadnego między nimi nieuczyni postępu. Potrzeba aby bystry pęd władzy naszey sprawił tam wpływ żądany! Nienależy dopuszczać, aby tak mała garstka narodu nieoświeconego zostawała w dzikiey niezawisłości, będąc tak blisko potężnego i oświeconego mocarstwa.

Na iednem z posiedzeń ostatnich Parlamentu Kanclerz Skarbu obiawił, że ograniczenie banku przy *teraznieyszych okolicznościakh* iesze się powinno przez czas nieiaki przedłużyć. Na to odpowiedział ieden z członków: »A tak ograniczenie podobne wiecznie trwać będzie, gdyż w każdym czasie *teraznieysze okoliczności* będą miały mieysce.«

Na przełożenie Margrabiego *Landsdoun*, (kommunikowane czytelnikom naszym w iednym z numerów przeszłych,) Hrabia *Liwerpool* uczynił uwagę, że umowy zawarte względem *zawoiowanego* kraiu, przy iego podbiciu, należy uważać za doczesne, i że ostateczne postanowienia, tyczące się iego przeznaczenia, niemogą inaczey nastąpić iak przy ogłoszeniu rzeczywistego pokoiu. Lord Holland utrzymywał przeciwnie, że rownie iest niesprawiedliwem, iak i nierozsądnem, wzbudzać niesnaski w poddanych przeciwko ich rządcom lub protektorom, wtenczas nawet gdy mamy z tymi ostatniemi woynę, a pozawarciu pokoiu nie dawać żadney baczności na stan pierwszych.

Pan Lawson czynił żartobliwe przełożenie w parlamencie niższym, rościągnąć prawo własności i na zwierząt dzikich, których można przyswoić i uczynić domowemi iako to wiewiorek, małp i innych przydatnych do łowienia sczurów, równie iak i na zwierząt domowych. Nikt nieprzystąpił do tego przełożenia, a pisma publiczne przypominaią młodemu człowiekowi, aby niezapominał na przyszłość *uszanowania winnego Senatowi Brytańskiemu*.—Lecz drugie przełożenie iego o zupełney odmianie poiedyńków sądowych, było przyięte i poparte przez Adwokata Jeneralnego.

Dnia wczorayszego doniosł Lord *Castelreagh* że wydatki coroczne na zaspokoienie potrzeb osoby Królewskiey dotychczas wynoszące 100,000 funtów szterlingów, ograniczone zostały połową tey summy; Rownie też że 58,000 f. s. które zaliczano zeszłey Krolowey, oddane są do rozrządzenia Parlamentu. Za czem podawał proiekt wyznaczyć na coroczną pensyią służącym zeszłey Królowey 25,000 f. s. Niemniey też wyznaczyć dla Xiążęcia Jorskiego na wydatki w podróżach iego częstych do Windsor 10,000 funtów Szterlingów.

Xiąże *Wellington* dawał w tych dniach wielki obiad dla Arcy-Xiążęcia *Maxymiliana.*

W PETERZBURGU

w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.